जि.प्रशा.का.दर्ता नं. १७१/०८०/८१

"निष्पक्ष जनपक्षीय सवालको निर्भीक आवाज"

संवाहक

राष्ट्रिय दैनिक Samvahak National Daily

सूचना

संवाहक राष्ट्रिय दैनिकको लागि स्तरीय लेख, रचना, फिचर, प्रेस विज्ञप्ति, आदि प्रेषित गर्न चाहनु हुन्छ भने कृपया विज्ञापनको लागि फोन नं.: ९८०६८१४३०२ मा प्रेषित गर्नुहोला।

वर्ष : ३ अंक : २४५ २०८२ साल चैत्र १७ गते, मंगलबार Tuesday, Mar.– 31 2026 मूल्य रु. ५/- पृष्ठ : ४

शक्तिशाली बन्दै प्रधानमन्त्री कार्यालय, निर्णय प्रक्रिया केन्द्रित हुने संकेत

मुन्ना कुमार---
१६ चैत, काठमाडौं ।

प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद् कार्यालय लाई थप शक्तिशाली बनाउने गरी सरकारले अघि सारेको १०० बुँदे शासकीय सुधार कार्यसूचीले राज्य सञ्चालनको संरचनामै ठूलो परिवर्तनको संकेत दिएको छ।

सरकारले सार्वजनिक गरेको कार्ययोजनाअनुसार अब नीति निर्माणदेखि कार्यान्वयन, अनुगमन, भ्रष्टाचार नियन्त्रण र संविधान संशोधन बहससम्मका प्रमुख विषय प्रधानमन्त्री कार्यालय मातहत सञ्चालन हुनेछन्। यसले निर्णय प्रक्रियामा केन्द्रिकरण बढाउँदै प्रधानमन्त्रीको भूमिकालाई थप प्रभावशाली बनाउने देखिन्छ।

कार्यसूचीका अनुसार मन्त्रालयहरूको संख्या घटाएर १७ मा सीमित गरिनेछ भने सरकारी संरचनाको पुनर्संरचना गर्न प्रधानमन्त्री कार्यालयमै 'पुनर्संरचना व्यवस्थापन सचिवालय' गठन गरिनेछ। यससँगै अनुत्पादक तथा दोहोरो कार्यक्षेत्र भएका निकायहरू खारेज गर्ने तयारी पनि गरिएको छ। सरकारले प्रत्येक मन्त्रालयलाई नतिजामुखी बनाउन 'डेलिभरी बेस्ड गर्भनेन्स' लागू गर्ने योजना अघि सारेको छ। यसअन्तर्गत मन्त्रालयहरूले आफ्नो कार्यसम्पादन योजना प्रधानमन्त्री कार्यालयमा बुझाउनुपर्नेछ र त्यसको नियमित अनुगमन सोही कार्यालयमार्फत गरिनेछ।

त्यसैगरी 'प्रधानमन्त्री कार्यसम्पादन एकाइ' स्थापना गरी राष्ट्रिय प्राथमिकता प्राप्त आयोजनाहरूको प्रगति, समस्या र समाधानको केन्द्रीय निगरानी गर्ने व्यवस्था गरिँदैछ। यसले विकास आयोजनाहरूमा ढिलासुस्ती हटाउने र कार्यान्वयनमा तीव्रता ल्याउने लक्ष्य राखिएको छ।

डिजिटल शासनलाई समेत एकीकृत गर्दै सूचना प्रविधिसम्बन्धी सबै निकाय प्रधानमन्त्री कार्यालय मातहत ल्याइने भएको छ। नयाँ 'सूचना प्रविधि तथा विद्युतीय शासन कार्यालय' स्थापना गरी डिजिटल सेवा, डेटा व्यवस्थापन र नागरिक सेवामा केन्द्रिय नियन्त्रण बढाइनेछ। यसैबीच भ्रष्टाचार नियन्त्रणका लागि प्रधानमन्त्री कार्यालयअन्तर्गत 'अधिकारसम्पन्न सम्पत्ति छानबिन समिति' गठन गर्ने योजना अघि सारिएको छ। उक्त समितिले सार्वजनिक पद धारण गरेका व्यक्तिहरूको सम्पत्ति संकलन, प्रमाणीकरण र छानबिन गर्ने अधिकार पाउनेछ। सरकारले संविधान संशोधन बहसको नेतृत्वसमेत प्रधानमन्त्री कार्यालयबाटै गर्ने तयारी गरेको छ।

सबै दलका घोषणापत्रबाट कार्यान्वयनयोग्य कार्यक्रम छनोट गरी 'राष्ट्रिय प्रतिबद्धता' तयार पार्ने र त्यसलाई नीति, कार्यक्रम तथा बजेटसँग जोड्ने योजना पनि अघि सारिएको छ। योजना कार्यान्वयन भए राज्यका प्रमुख राजनीतिक, प्रशासनिक र विकाससम्बन्धी निर्णयहरू प्रधानमन्त्री कार्यालयमै केन्द्रित हुने देखिन्छ। यसले एकातिर निर्णय प्रक्रिया छिटो र प्रभावकारी बनाउने अपेक्षा गरिएको छ भने अर्कोतर्फ अत्यधिक शक्ति केन्द्रिकरणले सन्तुलन र जवाफदेहितामाथि प्रश्न उठ्न सक्ने संकेत पनि देखिएको छ।

नेपाल पत्रकार महासंघको ७१ औं दिवसको अवसरमा बारा शाखाद्वारा कलैया अस्पतालका ६५ जना बिरामीलाई वितरण

सरोज दास, १६ चैत, बारा ।

नेपाल पत्रकार महासंघको ७१औं स्थापना दिवसको अवसरमा महासंघको बारा शाखाले रचनात्मक कार्यक्रम गर्दै प्रादेशिक अस्पताल कलैयामा उपचाररत बिरामीहरूलाई फलफूल वितरण गरेको छ।

सोमबार आयोजित कार्यक्रममा अस्पतालको इमर्जेन्सी, आईसीयू, महिला प्रसूति तथा जेनेरल वार्डमा भर्ना रहेका ६५ जना बिरामीलाई फलफूल वितरण गरिएको थियो। सामाजिक उत्तरदायित्वलाई प्राथमिकतामा राख्दै महासंघले स्थापना दिवसलाई सेवामूलक गतिविधिमार्फत मनाएको जनाएको छ।

कार्यक्रमकै अवसरमा अस्पताल परिसरमै आयोजित कार्यक्रममा महासंघका केन्द्रीय सदस्य सिकेन्द्र पासवान प्रमुख अतिथिका रूपमा उपस्थित भई प्रेस स्वतन्त्रता, श्रमजीवी पत्रकारको अधिकार तथा पत्रकारिताको भूमिकाबारे विचार व्यक्त गरे।

शाखा अध्यक्ष रमेश सुवेदी को सभापतित्वमा सम्पन्न कार्यक्रममा उनले लोकतन्त्रको सुदृढीकरण र सामाजिक परिवर्तनमा पत्रकारहरूको भूमिका महत्वपूर्ण रहेको उल्लेख गर्दै व्यावसायिक तथा जिम्मेवार पत्रकारितामा जोड दिए। त्यसैगरी शाखा उपाध्यक्ष पन्नालाल दासले स्थापना दिवसको शुभकामना व्यक्त गर्दै प्रेस स्वतन्त्रता सुनिश्चित भए मात्र नागरिकले सही सूचना पाउने बताए। उनले समाचार लेखेकै आधारमा मिडियामाथि हुने दबाब तथा पत्रकारमाथिको दुर्व्यवहार अस्वीकार्य हुने उल्लेख गर्दै पत्रकारिता सधैं नागरिक अधिकारको पक्षमा उभिनुपर्ने धारणा राखे।

कार्यक्रममा छोटो समयका बावजुद निमन्त्रणा स्वीकार गरी सहभागिता जनाएकोमा उपस्थित सबैप्रति आभार व्यक्त गरेका थिए। कार्यक्रमको सञ्चालन जिल्ला शाखा सचिव पुष्पराज खतिवडाले गरेका थिए।

सो कार्यक्रममा नागरिक समाजका बारा अध्यक्ष उमेशलाल दास, महासंघका मधेश प्रदेश समितिका कोषाध्यक्ष अनिल गौरव, तथा सदस्य, साजिर मन्सुर,प्रेस यनियनका कौन्दॐरिय सदस्य रविन्द्र सिंह, शाखाका कार्यसमिति सदस्य शर्मा बैठा, धिरेन्द्र तिवारी , प्रभु यादव तथा पत्रकार रमेश ठाकुर , रमेश साह, नरेश गुप्ता लगायतका सहभागिता रहेका थिए। महासंघले स्थापना दिवसलाई सामाजिक सेवा र जनसम्पर्कसँग जोड्दै मनाएको यस कार्यक्रमले पत्रकारिता र समाजबीचको सम्बन्धलाई अझ सुदृढ बनाउने विश्वास व्यक्त गरिएको छ।

सरकारको सुशासन मार्गचित्र : ११ सार्वजनिक निकाय खारेज, ७ निकाय गाभिने

काठमाडौं , १६ चैत्र।

सरकारले सरकारी व्ययभार घटाउने उद्देश्यसहित सुशासन मार्गचित्र सुझाव समितिको प्रतिवेदन सार्वजनिक गरेको छ। समितिले ११ वटा सार्वजनिक निकाय खारेज र ७ वटा निकाय गाभ्ने सिफारिस गरेको छ। यस मार्फत सरकारी खर्च कटौती, प्रशासनिक दक्षता वृद्धि र सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा सुधार गर्ने लक्ष्य राखिएको छ।

प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्का सचिव गोविन्दबहादुर कार्कीको नेतृत्वमा बनेको १५ सदस्यीय समितिले सार्वजनिक निकायहरूमा खारेज, गाभ्ने र हस्तान्तरण गर्न सकिने सम्भावित विकल्पहरू पहिचान गरी सरकारलाई सुझाव दिएको हो। समितिको गठन २०८२ पुस १४ गते प्रधानमन्त्रीस्तरीय निर्णयअनुसार भएको थियो। समितिले तीन तहका सरकारले सञ्चालन गर्ने क्रममा हुनसक्ने भ्रष्टाचार, नीतिगत सुधार र सेवा प्रभावकारिताको विषयमा सुझाव दिने कार्य पाएको थियो।

समितिले खारेज गर्न सिफारिस गरेका निकायमा बौद्ध दर्शन प्रवर्द्धन तथा गुम्बा विकास समिति, पत्रकार न्यूनतम पारिश्रमिक निर्धारण समिति, नेपाल रेलवे बोर्ड, शहरी क्षेत्र सार्वजनिक यातायात प्राधिकरण, जग्गा विकास चक्रकोष, नगर विकास समिति, राष्ट्रिय दुग्ध विकास बोर्ड र विभिन्न मेडिकल कलेज पूर्वाधार निर्माण आयोजना समावेश छन्। समितिको प्रतिवेदन अनुसार यी निकायहरूले गर्ने काम अन्य विद्यमान निकाय वा विभागबाट गर्न सकिने हुँदा अनावश्यक खर्च र दोहोरो कार्य हुने अवस्था रहेको छ।

विगतमा सञ्चालनमा ल्याइए पनि केही निकायले काम नगरेको, केहीले कार्यक्षमता नदेखाएको र केहीले कार्य दोहोर्याएको पाइएपछि समितिले खारेज वा गाभ्ने सिफारिस गरेको हो। साथै समितिले विभिन्न निकायका कार्य स्थानीय तह, प्रदेश वा सम्बन्धित संघीय विभागमा हस्तान्तरण गर्नुपर्ने सुझाव दिएको छ। उदाहरणका लागि, जिल्ला निर्वाचन कार्यालयहरू खारेज गरी

बाँकी तेस्रो पृष्ठमा

इतर समूह सक्रिय हुँदा कांग्रेसमा किचलो चर्कियो

काठमाडौं । १६ चैत,

नेपाली कांग्रेस भित्र संस्थापन इतर समूहले समानान्तर गतिविधि तीव्र बनाएपछि पार्टीभित्रको आन्तरिक किचलो फेरि चर्किएको छ।

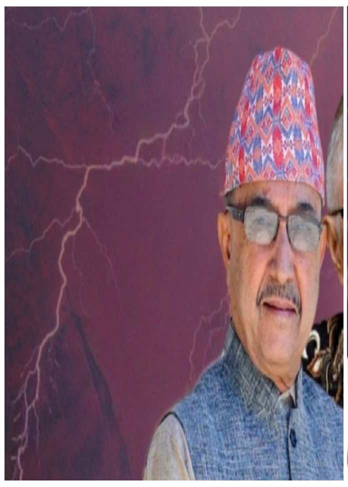

पूर्वगृहमन्त्री रमेश लेखक पक्राउ परेपछि इतर समूहका नेता पूर्णबहादुर खड्का ले कार्यवाहक सभापतिको हैसियतमा वक्तव्य जारी गरेसँगै विवाद सतहमा आएको हो। उक्त प्रकरणमा संस्थापन पक्ष 'नरम' देखिएको छ भने इतर समूह 'आक्रामक' रूपमा प्रस्तुत भएको छ।

विशेष महाधिवेशनबाट चयन भएको नेतृत्वलाई निर्वाचन आयोगले आधिकारिकता दिएपछि पनि खड्काले आफू कार्यवाहक सभापति रहेको दाबी गर्दै पार्टीकै लेटरप्याड प्रयोग गरी धारणा सार्वजनिक गरेका थिए। उनले १४औं महाधिवेशनबाट निर्वाचित केन्द्रीय कार्यसमितिको बैठकसमेत आह्वान गरेका छन्।

इतर समूहले समानान्तर गतिविधिअन्तर्गत प्रतिनिधिसभा र राष्ट्रियसभाका नवनिर्वाचित सांसदलाई बधाई तथा शुभकामना कार्यक्रमसमेत आयोजना गरेको छ। उक्त कार्यक्रममा शेखर कोइराला लगायत शीर्ष नेताहरू सहभागी थिए।

उता सभापति गगन थापा नेतृत्वको संस्थापन पक्षले भने यस्ता गतिविधिलाई अवैधानिक भन्दै छलफल अघि बढाएको छ। सानेपामा बसेको पदाधिकारी बैठकले पार्टीभित्र भइरहेका समानान्तर गतिविधिबारे गम्भीर चासो व्यक्त गरेको बताइएको छ।

यसैबीच केन्द्रीय अनुशासन समितिको बैठकसमेत बोलाइएको छ। बैठकमा विधानविपरीत गतिविधिमा संलग्न नेतामाथि कारबाही हुन सक्ने आकलन गरिएको छ।

तर खड्काले निर्वाचन आयोगको निर्णयविरुद्ध आफू सर्वोच्च अदालत गएको उल्लेख गर्दै अन्तिम फैसला नआएसम्म आफू कार्यवाहक सभापति नै रहने अडान दोहोर्‍याएका छन्।

पार्टीभित्र देखिएको यो द्वन्द्वले नेपाली कांग्रेसभित्र दुई धार स्पष्ट रूपमा देखिएको संकेत गरेको छ भने आगामी दिनमा यसको प्रभाव थप गहिरिने अनुमान गरिएको छ।

"सत्य वस्तुत अन्त सम्म नै सत्य नै रहन्छ !"
- सेक्सपियर

प्रकाशक/सम्पादक
पन्नालाल दास
सम्पर्क नं.:- ९८४५२१७०१९
९८०६८१४३०२

सह-सम्पादक
मुन्ना कुमार

सामाचार सम्पादक
सरोज दास

कानुनी सल्लाहकार
परमहंस केशरी/
श्याम बिहारी कुशवाहा

कम्प्यूटर सेटिङ्ग
म. फरिद

Email: samvahakdaily1@gmail.com
Website: samvahakdaily.com

प्रधान कार्यालयः
कलैया उपमहानगरपालिका
शाखा कार्यालयः कलैया-१, बारा

मुद्रकः शुभ लक्ष्मी अफसेट प्रेस, वीरगंज

सम्पादकीय ....

दलितसँग राज्यकोमाफी : ऐतिहासिक स्वीकारोक्ति, अब कार्यान्वयनको कठोर परीक्षा

नेपालको राज्यसत्ताले पहिलोपटक दलित समुदायमाथि भएको ऐतिहासिक अन्याय स्वीकार्दै औपचारिक रूपमा क्षमायाचनाको तयारी गर्नु केवल एउटा प्रशासनिक निर्णय होइन, यो राज्यको चरित्र परिवर्तनतर्फको महत्वपूर्ण संकेत हो। बालेन्द्र शाह नेतृत्वको सरकारले अघि सारेको यो पहलले शताब्दीयौँदेखि विभेद, बहिष्करण र अपमान झेल्दै आएको समुदायप्रति राज्यको नैतिक जिम्मेवारीलाई स्वीकार गरेको छ। नेपालमा दलित समुदायले भोगेको छुवाछूत र सामाजिक बहिष्करण कुनै व्यक्तिगत व्यवहार मात्र थिएनन्; ती राज्य संरचनाद्वारा मौन वा प्रत्यक्ष रूपमा संरक्षण गरिएका अभ्यास थिए। यही कारणले आजको क्षमायाचनालाई 'ऐतिहासिक स्वीकारोक्ति' भनिएको हो। यसले राज्यले आफ्नै विगतसँग सामना गर्न थालेको संकेत गर्छ—जुन कुनै पनि लोकतान्त्रिक समाजका लागि अपरिहार्य प्रक्रिया हो। विश्व इतिहासमा यस्ता उदाहरणहरू प्रशस्त छन्। नेल्सन मण्डेला को नेतृत्वमा दक्षिण अफ्रिका ले रङ्गभेदको अन्त्यपछि 'सत्य निरूपण तथा मेलमिलाप आयोग' मार्फत विगतका पीडालाई संस्थागत रूपमा सम्बोधन गर्‍यो। अष्ट्रेलिया ले 'स्टोलन जेनेरेसन'प्रति माफी माग्दै राज्यको जिम्मेवारी स्वीकार्‍यो। संयुक्त राज्य अमेरिका ले जापानी मूलका नागरिकमाथि भएको अन्याय स्वीकार्दै क्षतिपूर्ति दिएको थियो। यस्ता कदमहरूले देखाउँछन्—क्षमायाचनाले मात्र होइन, त्यसपछि आउने ठोस नीतिले नै न्यायको अनुभूति दिन्छ। नेपालको सन्दर्भमा पनि यही प्रश्न सबैभन्दा महत्वपूर्ण छ—के यो कदम केवल प्रतीकात्मक रहनेछ, कि व्यवहारिक रूपान्तरणको आधार बन्नेछ?

विगतमा 'छुवाछूतमुक्त राष्ट्र' घोषणा गरिए पनि व्यवहारमा विभेद अन्त्य हुन सकेन। अझै पनि धेरै दलित समुदाय अमानवीय जीवनयापन, अवसरबाट वञ्चितीकरण र सामाजिक अपमानको पीडाबाट मुक्त हुन सकेका छैनन्। त्यसैले क्षमायाचनाले मात्र उनीहरूको जीवनमा परिवर्तन ल्याउन सक्दैन। यसको वास्तविक अर्थ तब मात्र हुन्छ, जब राज्यले भूमि सुधार, गुणस्तरीय शिक्षा, रोजगारीमा समान पहुँच र आर्थिक सशक्तीकरणका कार्यक्रम प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्छ। यो पहलले दलित समुदायलाई राज्यको मूलधारमा समेट्ने आशा अवश्य जगाएको छ। पहिलोपटक राज्यले "तपाईंहरूलाई समेट्न सकेनौँ" भनेर स्वीकार्नु आफैंमा महत्वपूर्ण छ। यसले पीडित समुदायमा सम्मान र पहिचानको अनुभूति दिन सक्छ। तर यो अनुभूति स्थायी बन्नका लागि नीतिगत स्पष्टता, पर्याप्त बजेट र दृढ राजनीतिक इच्छाशक्ति अनिवार्य हुन्छ। अन्ततः, यो निर्णयलाई इतिहासले कसरी मूल्यांकन गर्ने भन्ने कुरा घोषणाले होइन, परिणामले तय गर्नेछ। यदि यो केवल कागजमा सीमित रह्यो भने यो अर्को 'अपूर्ण प्रतिबद्धता' हुनेछ। तर यदि कार्यान्वयनमा इमानदारी देखियो भने, यो कदम नेपालमा सामाजिक न्याय र समानताको नयाँ अध्यायको सुरुवात बन्न सक्छ।

पर्यावरण जगेर्नाको ज्ञान

पश्चिम नेपालको पर्वत जिल्लाको एउटा गाउँमा करिब तीन दशकअघि मेरो जन्म भयो । म आफ्नो बाल्यकालदेखि किशोरावस्थासम्म त्यहाँको भूगोल, वनजङ्गल, खेतबारी, कान्ला, थुम्का, तरेलीहरूसँग खेल्दै त्यस परिवेशसँग हुर्कें, बढें । मेरा घरअगाडि तुलसीको मठ, अमलाको बोट, अन्य फलफूलगायत विभिन्न जातजातिका रुख र वनस्पति थिए । सानैदेखि घरमा पालेका बाखा, भेडा, गाई, भैँसीलाई स्याउला र घाँस लिन म साथी सङ्गीहरूसँग त्यही वरपरका वनजङ्गल, खेतबारी चहार्थें । त्यतिबेलादेखि नै आफ्ना वरपरका सम्पूर्ण बालीनाली, वनजङ्गल र त्यहाँको प्राकृतिक छटाले भरिपूर्ण भूगोल प्रिय लाग्थे । घरमा हजुर बुबा, हजुर आमा र आमा बुबाले मलाई सधैँ भन्नु हुन्थ्यो "हेर नानी, घरभित्रका र घरबाहिरका सबै काम गर्न पछि पर्नु हुन्न नि तिमीले ! गाउँघरका बोटबिरुवा, घाँसपात र माटोसँग खेल्न हुर्कन सिक्नु पर्छ, है, नानी" भन्दै बारम्बार सम्झाउनुहुन्थ्यो । किशोरावस्था पार गरेपछि अग्रजले भनेका ती वनस्पति र माटोको महिमाको चुरो कुरो बिस्तारै बुझ्दै गएँ, अनि हाम्रो वास्तविक घर धर्तीरहेछ र आकाश हाम्रो छाना हो रहेछ भन्ने कुरो पनि पत्तो पाएँ । सूर्य हाम्रो जीवनदाता हो, जसको आभामण्डलमा अवस्थित यस सुन्दर सृष्टिको चक्र नै पर्यावरण हो भन्ने कुरो पनि बढ्दो उमेर सँगसँगै बुझ्दै गएँ । पूर्वीय ज्ञान परम्परामा जुनबेलादेखि अलि बढी चासो हुन थाल्यो तब मैले बुझ्दै गएँ-यो जगत् र पर्यावरण धेरै सुन्दर रहेछ । यसको शिल्पकारले यसलाई ठुलो मनोयोगले रचेका रहेछन् । धर्तीलाई अनुशासनमा बाँध्न अनन्त आकाशको रचना भएछ भने सूर्यलाई जगतको प्राणदाता बनाइएको रहेछ । सौर्यमण्डलको परिक्रमाको कारणले मानिसको जीवन नियमबद्ध भएका रहेछन् । यस धरामा पर्वत, हिमशृङ्खलादेखि मैदान, मरुभूमि र सागर आदिसहित यस भूगोलको उपस्थिति भएको रहेछ । भिन्न भिन्न पशु प्रजाति र पक्षीहरू, थरी थरीका जीवनदायी वनस्पति र दिव्य छटायुक्त फलफूल, कन्दमूल अनि नाना प्रकारका अद्भूत लालित्य लिएर यति सुन्दर कालजयी रचना निर्माण भएको रहेछ । हामी मानिसले पाएका सबैभन्दा ठुलो उपहार नै यो अनमोल पर्यावरण रहेछ, जसको व्यापकता, विशालता र गाम्भिर्यताको वर्णन शब्दभन्दा पर रहेछन् भन्ने कुरो केही बुझियो । पूर्वीय सनातन परम्परामा यो अटल विश्वास छ कि यस विश्व ब्रह्माण्डका सर्वशक्तिमान भगवान्ले जब यस संसारको सृष्टि गरे, तब उनले मानव समाजलाई दुई बहुमूल्य उपहार प्रदान गरे । यीमध्ये पहिलो वेद थियो जसमा पुरुषार्थचतुष्टय (धर्म, अर्थ, काम र मोक्ष) को प्राप्तिको वर्णन छ । भगवत्प्रदत्त दोस्रो उपहार थियो - पर्यावरण जुन पन्चमहाभूत (पृथ्वी, जल, तेज, वायु र आकाश) युक्त रहेको छ । हामीलाई चारैतिरबाट घेरेर राख्ने सबै तत्व (पन्चमहाभूत) को समष्टिलाई पर्यावरण भनिन्छ । मानवले सास फेर्न आवश्यक वायु, तिर्खा मेटाउन चाहिने जल, भोक मेटाउने अन्न तथा फल र बाँच्ने सबै जीवनको आधार यही धर्तीद्वारा प्राप्त हुने गर्छ । हाम्रो परम्पराले बुझेको यो पर्यावरण एक आचरण, व्यवहार र समग्र अन्तरनिर्भर व्यवस्था हो, जसमा यो रहस्यमय जगत् अनि यो सुन्दर सृष्टि अवस्थित छ । पर्यावरण शब्दको चर्चा गर्दा 'परि-आवरण' अर्थात् 'प' बाट पृथ्वी, 'र' बाट रस अर्थात् पानी, 'आ' बाट आकाश तथा 'वरण' बाट कुनै विशेष शक्तिद्वारा त्यसको सञ्चालन र नियन्त्रण रहेको छ भन्ने बुझिने रहेछ । यसको भाग, विभागहरूमा पृथ्वी, आकाशमण्डल, पर्वत, पशु, पन्छी, बिरुवा एवं नदी तथा सागरहरू रहेका छन् । यिनको पोषक प्रत्यक्ष रूपमा तथा शास्त्रको आधारमा पनि सूर्य नै प्रमुख देखिन्छ । सूर्यको उदय र अस्तमा धर्तीको जीवनशैली निर्भर छ र उसैबाट सम्पूर्ण सृष्टि गतिशील छ । यो अलौकिक ब्रह्माण्ड कुनै महान् शक्तिको पासोमा बाँधिएको छ, जसको पाँच तत्वबाट यस पर्यावरणको निर्माण भएको छ ।

धर्ती र आकाशसँगसँगै जल, वायु र अग्नि यसका मुख्य तत्व हुन् । यिनको शुद्धता र यिनको सन्तुलनमा यो पर्यावरण टिकेको छ । पर्यावरणद्वारा सृजित सृष्टिको अस्तित्वले जीवनको स्पन्दनको लागि हावा, जल, अग्नि सबै पोषित गरेका छन्, जसका पूरक समस्त वनस्पति, नदी, पर्वत, सागर, मैदान सबै हुन् । रुखहरूले अक्सिजन छोड्छन्, नदीहरूले जीव जन्तुका प्यास मेटाउँछिन् भने बोटबिरुवालाई जीवन दिन्छिन् । पर्वतहरूबाट नदी झर्छन्, सागरबाट बादल बन्छन् । अर्थात् पर्यावरणका सबै स्वरूप यस जगत्को स्पन्दन हुन्, जीवन हुन्, एकअर्काको अभावमा प्रकृतिको गणित नै तहस नहस हुन्छ । जमिन, जल, जङ्गल, पर्वत, वनस्पति समग्रमा मानिस र सम्पूर्ण जीवधारी प्राणीजगत्का लागि वरदान हुन् । सबै प्राणी र स्थावर जङ्गम यी प्रकृतिहरूको निर्भरतामा रहेका छन् अर्थात् कोही कतै निरपेक्ष छैनन् । पर्यावरणको सहयोगबिना जीवन दुर्लभ मात्र होइन अपितु असम्भव छ । यी प्राकृतिक सम्पदाहरूको महषव र संरक्षणका लागि श्रुतिहरूले आरम्भदेखि नै निर्देशन दिन आरम्भ गरिसकेका थिए ।

पूर्वीय सनातन परम्पाराको चारै वेद, उपवेद, ब्राह्मणग्रन्थ, संहिता, पुराणलगायत हाम्रा धार्मिक सूक्त, दार्शनिक सूक्त र लौकिक सूक्तहरूमा भूमि संरक्षण, जल संरक्षण, वर्षाको जलको महत्व, वृक्ष वनस्पति संरक्षण आदिको चर्चा, परिचर्चा गरिएका पाइन्छन् । यजुर्वेद (१६/१७-२०) अनुसार, प्रकृति पूजनीय छ, उपभोग्य मात्र होइन । वृक्ष, वन र औषधी मानव जीवनका संरक्षक हुन्, तिनीहरूप्रति कृतज्ञता र संरक्षणको भाव आवश्यक छ । वेद र वैदिक सूक्तहरूले परोक्ष रूपमा मानिसलाई पर्यावरणको संरक्षणको निर्देशन प्रदान गरेका छन् । विभिन्न उपनिषद्मा पनि पर्यावरण समृद्धिको कामना गरिएका छन् । वैदिक कालसम्म पर्यावरणको उचित सम्मान हुँदै आयो । पर्यावरणको संरक्षण हेतु पुराणकारहरूले सुन्दर कथात्मक सम्मत शैली अपनाए । पौराणिक कालमा प्रकृतिसँग अनुचित छेडछाड रोक्न विभिन्न प्राकृतिक सम्पदाहरूमा देवत्वको रहस्य विद्यमान रहेको कुरा उद्घाटन गर्दै उनीहरूको पूजन मात्र होइन, अपितु संरक्षणको पनि निर्देश गरियो । बेल, पिपल, वर आदि रुखलाई विष्णु, शिव भगवान् आदिको रूप बताइयो र यिनलाई काट्न हुन्न भन्ने ज्ञान प्रदान गरियो । श्रीमद्भगवद्गीतामा भगवान् श्रीकृष्णले मानिस, नदी, सागर, पर्वत, जमिनलगायत जगत्का चराचर प्राणीहरूलाई आफ्नो विभूतिमा राख्दै आफ्नो विराट स्वरूपमा समाहित रहेको बताउनुभएको छ । मानिस वनस्पतिहरूको फूल, फल, लहरा आदि भागको समुचित उपभोग गर्थे, तर पछि गएर यो सम्मान-भावमा ह्रास हुन थाल्यो । मानिसको लोभ बढ्दै गयो र ऊ प्राकृतिक स्रोतहरूको अनुचित दोहन गर्न अभ्यस्त हुन् थाल्यो । हाम्रा धार्मिक पूजा, अनुष्ठान आदि कार्यमा पात, फल, फूल, लहरा, समिधा (काठ) आदिलाई प्रिय पूज्य सामग्री हुन् भनी बताइएको पाइन्छ । श्री गणेशपुराणमा भगवान् श्रीगणेशले सुमेरु पर्वत र नदी नालाहरू, पाताल आदिलाई आफ्नो विराट रूपको अङ्ग बताएका छन् । गोवर्धन पर्वतलाई श्रीकृष्ण, कैलाश पर्वतलाई भगवान् शिव तथा विन्ध्याचल आदि पर्वतहरूलाई भगवती आदि शक्तिको निवास स्थान अथवा स्वरूप बताइएको छ । धर्तीको उत्तर दिशामा अवस्थित कैलाश पर्वतलाई सभ्यताको उत्पत्तिको केन्द्रविन्दु मानिएको छ । तिब्बतमा पर्ने कैलास पर्वत मानसरोवर ताल र राक्षस तालको समीपमा अवस्थित रहेको छ र यसै उद्गम स्थलबाट एसिया महाद्वीपका प्रमुख नदीहरू सिन्धु, सतलज, ब्रह्मपुत्र र कर्णाली बगेका छन् । हाम्रो पूर्वीय परम्परामा कैलाश पर्वतलाई हिन्दु, बौद्ध, जैन र बोन गरी चारै धर्मको पवित्र पर्वत मानिन्छ र तीर्थाटन गरिन्छ । यसरी पर्वत र नदीको मुहानको पूजा, आराधना गरी पर्यावरणको महषव स्थापना गर्ने कार्य अनादि कालदेखि नै रहेको उदाहरण यसबाट प्रष्ट हुन्छ । नेपाल, भारतका अनेकौँ नदीलाई देवलोकको बहुमूल्य सम्पदा घोषित गर्दै धरतीमा यिनको आगमनलाई भगीरथ आदि राजर्षिहरू र गौतम आदि ऋषिहरूको कठोर तपस्याको प्रतिफल बताइएको छ । नेपाल, भारतको धर्तीमा अवस्थित नदी किनारमा नाना प्रकारका तीर्थको स्थापना गरिएका छन् र यिनले समग्रमा सनातन धार्मिक, आध्यात्मिक महषवको अलावा पर्यावरणप्रतिको सचेतना र ज्ञानको विस्तार गरेको बोध हुन्छ । अर्को तर्फ, पुराणहरूले साम नीति (सुमधुर नीति) को आश्रय लिएर मानिसहरूलाई यी प्राकृतिक सम्पदाहरूको महषव बुझाए र यिनको दुरुपयोग रोक्न प्रयास गरेको भेटिन्छ । पछि गएर लौकिक संस्कृत साहित्यले पनि पुराणको मनसायको अनुमोदन गर्‍यो । महाकवि कालिदासले पञ्चधा प्रकृतिहरू अर्थात् पृथ्वी, जल, तेज, वायु, आकाशमा सूर्य, चन्द्रमा र यज्ञकर्तालाई पनि जोडेर यिनलाई भगवान् शिवको प्रत्यक्ष अष्टमूर्ति भनेर सम्मानयोग्य घोषित गरे । उनले सूर्यवंशी राजा दिलीपबाट नन्दिनीको सेवा गराएर गोमाताको महषव स्थापित गरे र मुनिकन्याद्वारा रुखहरूमा पानी हाल्ने विधि बताउँदै मृग वृक्ष र लताहरू आदिसँग मानवीय सम्बन्धहरूको मार्मिक चित्रण गरे । गोस्वामी तुलसीदासले तुलसीलाई सज्जनताको प्रतीक घोषणा गरे र रामराज्यमा नागरिकद्वारा मात्र नभई मुनिजनद्वारा पनि तुलसीका बिरुवा रोपिएको उल्लेख गरेका छन् । उनले अयोध्यामा मात्र होइन अपितु रावणको लङ्कामा पनि अति मनोहर वन, बगैँचा, उपवन र बाटिका' को चित्रण गरेका छन् । रामायणको एउटा प्रसङ्गमा हनुमानले लक्ष्मणको उपचारका लागि औषधीहरूको सञ्जीवनी पर्वतलाई उचालेर लङ्काका सुषेण वैद्य सामुन्ने ल्याएका थिए । ती वैद्य प्रकृतिप्रति निकै जागरूक थिए भन्ने कुरा उनले हनुमानलाई सो पर्वत र वनस्पति पुनः पूर्वत स्थानमा नै राखेर आऊनु भनेर अह्राएको प्रसङ्गले बुझाउँछ । यस निर्देशनको आशय वनस्पतिको उचित संरक्षण र विकास बाधित नहोस् भन्ने नै हो । जनकपुरको पुष्पवाटिकाले त परब्रह्म परमेश्वर श्रीरामलाई पनि लोभ्याएको थियो भन्ने चर्चाले त्यस वखत पर्यावरणको सन्तुलन हेतु वनस्पतिको संरक्षणको महषव उजागर गरेको छ । करिब दुई शताब्दीअघिदेखि पर्यावरणप्रति जनमानस पूर्ण रूपमा आक्रान्त भएको जस्तो लाग्छ । प्रायः त्यस समयदेखि नदी, जल, वायु, गोधन, पशुपन्छी तथा वृक्ष, वनस्पति आदिको मानिसद्वारा निर्ममतापूर्वक दोहन गरिँदै छ । यद्यपि केही लोप हुँदै गरेका वनस्पति तथा पशुपन्छीका प्रजातिको संरक्षणको लागि प्रयास गरिएका छन् । पर्यावरण र मानव कल्याणका लागि हाम्रो परम्पराले गाईको महत्व दर्शाएको छ । गाईले चिरकालदेखि आफ्नो दुध पिलाएर मानव जातिलाई पुष्ट गर्दै आएकी छन् भने यिनले दिने गहुँत र मलको प्रयोगले कृषि कार्य सम्भव भएको पाइन्छ । यसर्थमा पनि गाईको संरक्षण तथा संवर्धनका लागि हामीले सबै तहबाट पहल गरिनु पर्छ भन्ने आजको समयको आवश्यकता रहेको बोध हुन्छ । पहिले जहाँ प्राकृतिक वायु चल्थ्यो, त्यहाँ अब एअरकन्डिसन नामक यन्त्रको उत्सर्जनले वायुमण्डल तप्त छ । उद्योग, कलकारखाना चलाउने क्रममा तिनले उत्सर्जन गर्ने कार्बनलगायत विषाक्त तषवहरूको उचित व्यस्थापन भएको देखिन्न । सामाजिक र प्रशासनिक तहमा भूमण्डलमा बढ्दो तापप्रति चिन्ता त व्यक्त गरिन्छ तर निवारणको समुचित उपाय गरिएको छैन । केवल केही वृक्षरोपण गर्ने अथवा कुनै एक क्षेत्र विशेषमा हरियाली ल्याइदिने मात्रैले ग्लोबल वार्मिङमा कमी आउन सक्दैन । चारैतिरको ताप लहरको मारले वन वनस्पति दिन प्रतिदिन नष्ट भइरहेका छन् भने अर्कोतिर नदी पनि सुक्दै गइरहेका छन् । कलकारखानाका फोहोरले नदी, समुद्रहरू प्रदूषित हुँदै गइरहेका छन् । पोखरी र तलाउ पुरेर तिनमा विशाल भवन निर्माण भएका छन् । यस्ता कार्य र गतिविधिले मानिसलाई पानी आपूर्ति गर्न भूगर्भमा रहेको पानीको दोहन भइरहेको कुरा प्रस्ट देखिन्छ । आजका दिनमा नेपाललगायतका विश्वका अनेकौँ देशका ग्राम तथा नगरमा सही पर्यावरण संरक्षण नहुनाले पिउने पानीको अभाव रहेको भएको जगजाहेरै छ । यज्ञ गर्नाले बादल बन्छन् र बादलबाट वर्षा हुन्छ भन्ने कुरा हाम्रा वेद, पुराण, श्रुति, संहिता, ब्राह्मणग्रन्थ आदिमा वर्णन गरिएका छन् । कृषि उत्पादनलगायत जीवनको मूलाधारको रूपमा रहेको जलको सम्बन्ध यज्ञसँग रहेको कुरा आजका दिनमा खासै चर्चा भइरहेको छैन । श्रीकृष्णले यमुनाको पानीलाई कालियको विषबाट मुक्त गराएर गोवर्धन पर्वतको पूजा गराई प्रकृतिको प्रत्येक अङ्ग-प्रत्यङ्गको महत्व प्रतिपादित गर्नुभएको थियो । गोकुल, वृन्दावनको ऐश्वर्य बढाएको कुरालगायत कथा, पुराणमा पर्यावरण संरक्षणका खातिर यज्ञ, हवन आदिको आवश्यकताबारे वर्णन गरिएका अनेकौँ प्रसङ्ग भेटिन्छन् । आज हामी यी कथा, आख्यान त पढ्छौँ तर यिनमा लुकेको आशयलाई आत्मसात् गरिरहेका छैनौँ भन्ने व्यवहारले प्रस्ट पारेको छ । हाम्रो पूर्वीय सनातन परम्पराले दर्शाएको पर्यावरण जगेर्नाको ज्ञान र सार्थकता बुझेर सबैले यसको पालना, अनुसरण र वन्दना गरौँ, यसले सम्भावित प्रलयको भयावहसामु उभिएकी हाम्री पृथ्वी माताको रक्षा र कल्याण गरोस् । जयतु पर्यावरणम् ।

अन्तर्राष्ट्रिय, मनोरञ्जन तथा खेलकुद समाचार

फिनल्याण्डमा युक्रेनी ड्रोन दुर्घटना, गलत निशाना लागेको भन्दै क्षमा याचना

किएभ, चैत १६ गते ।
गत साताको अन्त्यमा दक्षिणी फिनल्याण्डमा दुई युक्रेनी ड्रोन दुर्घटनाग्रस्त भएको पुष्टि गर्दै युक्रेनले सोमबार हेलसिन्कीसँग यसका लागि माफी मागेको छ । युक्रेनी विदेश मन्त्रालयले घटना गल्तीबस भएको भन्दै माफी मागेको हो । मस्कोले रातिको समयमा युक्रेनी ब्यारेज र अन्य सैन्य स्थललाई लक्षित गरी सयौ ड्रोनले आक्रमण गरेपछि जवाफमा किएभले गरेको आक्रमणका क्रममा दुई ड्रोन फिनल्याण्डमा खसेका थिए । “कुनै पनि युक्रेनी ड्रोन फिनल्याण्डतर्फ निर्देशित थिएनन् । सबैभन्दा सम्भावित कारण रूसी इलेक्ट्रोनिक युद्ध प्रणालीको हस्तक्षेप हो । हामीले यस घटनाका लागि फिनल्याण्डसँग माफी मागेका छौँ,”

युक्रेनी विदेश मन्त्रालयका प्रवक्ता जर्जी टाइकीले पत्रकारसँग भन्नुभयो । युक्रेनले गत हप्ता फिनल्याण्डको खाडी नजिकको रूसी तटमा बन्दरगाह सुविधामा धेरै पटक आक्रमण गरेको थियो । फिनल्याण्डको रक्षा मन्त्रालयका अनुसार फिनल्याण्डले आइतवार एफ/ए-१८ हर्नेट लडाकू विमान पहिचानका लागि पठाएको थियो । एउटा ड्रोन दक्षिणी फिनल्याण्डको कोउभोला शहरको उत्तरमा खसेको थियो भने अर्को कोउभोलाको पूर्वमा खसेको मन्त्रालयले जनाएको छ ।

भानुआटुमा शक्तिशाली भूकम्प

सिड्नी, चैत १६ गते ।
प्रशान्त महासागरको द्वीप राष्ट्र भानुआटु नजिक शक्तिशाली भूकम्प गए पनि ठूलो क्षतिको जोखिम कम देखिएको छ । युएसजिएसका अनुसार सोमबार ७.३ म्याग्निच्युडको भूकम्प मापन गरिएको हो, जसले क्षेत्रीय स्तरमा मध्यम कम्पन महसुस गराएको छ।

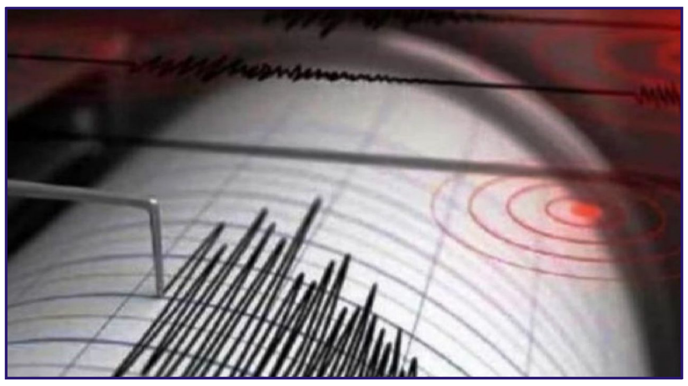

भूकम्प भानुआटुको दोस्रो ठूलो सहर लुगानभिलबाट करिब ३५ किलोमिटर उत्तरपूर्वमा केन्द्रित थियो । प्रारम्भिक रूपमा ७.२ म्याग्निच्युड आँकलन गरिएको यस भूकम्पको परिमाण पछि बढाएर ७.३ निर्धारण गरिएको हो । प्रशान्त सुनामी चेतावनी सेन्टरका अनुसार यस भूकम्पपछि सुनामीको कुनै खतरा नदेखिएको स्पष्ट पारिएको छ, जसले तटीय क्षेत्रमा सम्भावित जोखिमलाई कम गरेको छ । युएसजिएसले भूकम्पको गहिराइ करिब ११५.८ किलोमिटर रहेको जनाएको छ, जसका कारण सतहमा व्यापक विनाशको सम्भावना घटेको बताइएको छ। प्रारम्भिक मूल्याङ्कन अनुसार ठूलो मानवीय क्षति वा आर्थिक नोक्सानी भएको सङ्केत छैन । भानुआटु भूकम्पीय दृष्टिले सक्रिय क्षेत्र प्यासिफिक रिङ अफ फायरभित्र पर्ने भएकाले यस्ता घटना यहाँ सामान्य मानिन्छन् ।

करिब तीन लाख २० हजार जनसङ्ख्या रहेको यस द्वीप समूहमा समय-समयमा शक्तिशाली कम्पन हुने गरेका छन् । गत महिना पनि एस्पिरिटु सान्टो टापु नजिक ६.४ म्याग्निच्युडको भूकम्प गएको थियो, जसले स्थानीय बासिन्दालाई त्रसित बनाए पनि उल्लेखनीय क्षति भने पुर्याएको थिएन । यस पटकको भूकम्प पनि तुलनात्मक रूपमा कम जोखिमपूर्ण देखिएको छ, यद्यपि निगरानी भने जारी राखिएको छ ।

सरकारको ...

जिम्मेवारी जिल्ला प्रशासन कार्यालयमा हस्तान्तरण, वनस्पती अनुसन्धान केन्द्रलाई सम्बन्धित प्रदेशमा हस्तान्तरण, तथा विभिन्न सिंचाई आयोजनाहरू सम्बन्धित संघीय वा प्रदेश कार्यालयमा हस्तान्तरण गर्न सकिने देखाइएको छ।

७ वटा निकायलाई गाभ्ने सिफारिसमा नेपाल पर्वतीय प्रशिक्षण प्रतिष्ठान र नेपाल पर्यटन तथा होटल व्यवस्थापन प्रतिष्ठान, मुद्रण विभाग, सुरक्षण मुद्रण विकास समिति, न्याय सेवा तालिम केन्द्र, केन्द्रीय कानून पुस्तकालय विकास समिति, र स्वरोजगार तथा उद्यमशीलता सम्बन्धी कोषहरूलाई एकीकृत गर्न सुझाव समावेश गरिएको छ। समितिले भने अनुसार, एउटै प्रकृतिको कार्य गर्ने निकायहरू गाभ्दा प्रभावकारिता बढ्ने र अनावश्यक खर्च घट्ने अपेक्षा गरिएको छ।

समितिको प्रतिवेदनले सरकारको खर्च कटौती, प्रशासनिक व्ययभार घटाउने र सार्वजनिक सेवाको गुणस्तर बढाउने दिशामा तत्काल कार्यान्वयन गर्न मिल्ने सुझावहरू समेटेको छ। यसअघि डा. डिल्लीराज खनाल र रामेश्वरप्रसाद खनालको संयोजकत्वमा बनेका आयोगहरूले पनि समान उद्देश्यका लागि सरकारी निकाय गाभ्ने, खारेज गर्ने र हस्तान्तरण गर्ने सुझाव पेश गरेका थिए।

समितिले भने अनुसार, ‘कुनै कालखण्डमा निश्चित प्रयोजनका लागि गठन भएका संस्थाहरू बदलिँदो परिस्थितिमा सान्दर्भिक नहुँदा खारेज गर्नु उपयुक्त हुन्छ।’ नयाँ सुशासन मार्गचित्रले सरकारको वित्तीय र प्रशासनिक व्ययभार घटाउन र सेवा प्रभावकारितामा सुधार ल्याउन मार्ग देखाएको छ।

बारा ...

फर्ममा राखिन्छन् र त्यहाँ नक्कली कागजात तयार गरेर नेपालका विभिन्न पहाडी जिल्लामा ‘वैध’ बनाएर पठाइन्छ। यस जालोले पूर्ण रूपमा संगठित रूपमा काम गरिरहेको पाइएको छ।

सुरक्षा र भन्सार कर्मीलाई मोटो रकम बुझाएर तस्करीलाई सहज बनाइएको आरोप छ। सीमा प्रहरी चौकी, छोटी भन्सार कार्यालय सिरसिया र पशु क्वारेन्टाइनका कर्मचारीहरूले तस्करीको दृश्य देख्दादेखै पनि अनदेखा गर्ने गरेको स्थानीयले बताएका छन्। तस्कर गुप्ता जिल्लाका उच्च अधिकारीहरूसँग सेटिङ रहेको र कसैले केही गर्न नसक्ने बताउँदै ध्वाँस दिने गरेको समेत जानकारी प्राप्त भएको छ।

दैनिक २-४ वटा दुधालु गाई भन्सार छलेर भित्रिँदा राज्यले ठूलो राजस्व गुमाइरहेको छ भने स्वास्थ्य परीक्षण बिना भित्रिने पशुका कारण संक्रामक रोगको जोखिम पनि बढेको छ। यसले स्थानीय प्रशासन र सुरक्षा संयन्त्रको इमान्दारितामाथि गम्भीर प्रश्नचिन्ह खडा गरेको छ।

रौतहटमा ...

प्रहरीले यी सामानहरूको मूल्य ६७ हजार ८९० रुपैयाँ बराबर रहेको जनाएको छ। बरामद मोटरसाइकल र अन्य सामान गरी कुल ११ लाख ७७ हजार ८९० रुपैयाँ बराबरको सामग्री आवश्यक कानुनी कारबाहीका लागि गौर भन्सार कार्यालयमा बुझाइएको छ।

स्थानीय स्रोतहरूले बताएअनुसार, पछिल्लो समय प्रहरीले कागजपत्रविहीन सवारीसाधनमाथि निगरानी बढाएपछि यस्ता चोरी र अवैध गतिविधि नियन्त्रणमा आउन थालेको देखिएको छ। प्रहरीको सक्रियता र नियन्त्रणकारी कदमले जिल्ला भित्र चोरीको मोटरसाइकल र भन्सार छलीलाई ठूलो मात्रामा रोक्न सफल भएको उल्लेख गरिएको छ। प्रहरी अधिकारीहरूले आम जनता र स्थानीय व्यापारिक समुदायलाई पनि सचेत रहन र अवैध गतिविधि देखिएको खण्डमा तुरुन्त प्रहरीलाई जानकारी दिन आग्रह गरेका छन्। यस कदमलाई जिल्लामा कानूनको शासन कायम गर्न र अवैध कारोबारमा संलग्न व्यक्तिहरूलाई कानुनी कारबाहीको सन्देश दिन महत्वपूर्ण रुपमा हेरिएको छ। रौतहटमा विगतमा चोरी र भन्सार छलीका घटनाहरू बढ्दै गएका कारण जनतामा असुरक्षा र आक्रोश बढ्दै गएको थियो। तर प्रहरीको नयाँ निगरानी अभियानले यस क्षेत्रमा सुरक्षाको भावना बढाएको स्थानीयहरूले बताएका छन्।

पत्रकार सञ्जय मिश्रमाथि दुर्व्यवहारप्रति प्रेस चौतारी मधेस प्रदेशले जनाए आपत्ति

बारा, १६ चैत -
प्रेस चौतारी नेपाल मधेस प्रदेश समितिले रातोपाटी डटकमका रौतहट संवाददाता तथा अग्रज पत्रकार सञ्जय मिश्रमाथि सामाजिक सञ्जालमार्फत गरिएको दुर्व्यवहारप्रति आपत्ति जनाएको छ। समितिले पत्रकार मिश्रको फोटोसहित असभ्य भाषा प्रयोग गरी अपमानित गर्ने घटनाको तीव्र भर्त्सना गर्दै यसको गम्भीर ध्यानाकर्षण भएको जनाएको छ।

घटनामा आम जनता पार्टी (आजपा) का सचिवालय सदस्य राजन साहको पार्टी परित्यागसम्बन्धी समाचार लेख्ने झोंकमा, आजपा अध्यक्ष प्रभु साहको समर्थनमा सञ्चालित ‘आई सपोर्ट प्रभु’ नामक फेसबुक आईडीबाट पत्रकार मिश्रलाई

अपमानित गरिएको छ। प्रेस चौतारीले यस प्रकारको चरित्र हत्या र धम्कीलाई लोकतान्त्रिक समाजमा उपहास भएको ठहर गरेको छ।

महासचिव दिवाकर भण्डारीद्वारा जारी विज्ञप्तिमा भने अनुसार, समाचारप्रति चित्त नबुझे कानुनी उपचारको विकल्प हुँदाहुँदै सामाजिक सञ्जालमा यस प्रकारको आक्रमण गर्नु अनैतिक र अस्वीकार्य भएको स्पष्ट पारिएको छ। समितिले राजनीतिक आडमा पत्रकारलाई मानसिक तनाव दिने पृष्ठ सञ्चालकलाई तत्काल पहिचान गरी कानुनी दायरामा ल्याउन प्रशासनसँग माग गरेको छ।

साथै, प्रेस चौतारीले निर्भिकताका साथ समाचार लेखन सकिने वातावरण सुनिश्चित गर्न र पत्रकारको सुरक्षाको पूर्ण प्रत्याभूति दिन सम्बन्धित निकायहरूको ध्यानाकर्षण गराएको छ। समितिले प्रेस स्वतन्त्रता र पत्रकारको सम्मान सुनिश्चित गर्न यस्ता उच्छृङ्खल गतिविधि रोक्न आवश्यक रहेको बताएको छ।

परियोजना सल्लाहकार समिति बैठक:बारा जिल्लामा मातृ-शिशु स्वास्थ्य सुधार परियोजना कार्यक्रम सम्पन्न,

कलैया, १६ चैत ।-
सोमबार बारा जिल्लामा आयोजना गरिएको “स्थानीय सरकारको सहभागीमा मातृ तथा नवजात स्वास्थ्य सेवा सुधार परियोजना” अन्तर्गत जानकारी कार्यक्रम सफलतापूर्वक सम्पन्न भएको छ। करण राज होटल, कलैया, बारा मा आयोजित कार्यक्रममा स्थानीय सरकारका प्रतिनिधि, स्वास्थ्यकर्मी र साझेदार संस्था सहभागी थिए।

स्वास्थ्य कार्यालय बाराका प्रमुख चेतनराज पंडितले सुरक्षित मातृत्व र गुणस्तरीय बर्थिङ सेन्टर सेवा सुनिश्चित गर्न जोड दिनुभयो। उहाँले परियोजनाले प्रदान गरेको प्राविधिक सहयोग र सामग्री सुधार उपयोगी रहेको उल्लेख गर्दै, अब जिम्मेवारी स्थानीय सरकार र सम्बन्धित कार्यालयले लिनुपर्ने बताउनुभयो।

जिल्ला समन्वय समितिका सभापति नरेन्द्र साहले परियोजना अब फेज आउट हुँदैछ भने पनि कर्मचारीहरूले मन र जिम्मेवारीसाथ काम गर्नुपर्ने र बाँकी लक्ष्यतर्फ ध्यान दिन सुझाव दिनुभयो। नेपाल पत्रकार महासंघ

बाराका उपाध्यक्ष पन्नालाल दासले डोनर संस्था वन हर्ट वर्ल्डवाइड र साझेदार संस्था जे जे वाइ सी, बारा द्वारा स्वास्थ्य क्षेत्रमा पुर्याइएको योगदानको सराहना गर्नुभयो।

कार्यक्रममा प्रोटेक्सन नेपाल का बाल हेल्पलाइन ईन्चार्ज कृष्णा यादव, रेडक्रस बारा का धिरेन्द्र यादव लगायतले आफ्ना धारणा राख्नुभएको थियो। कार्यक्रम संचालन त्रिलोक कुमार मण्डलले गर्नुभएको थियो भने, जेजेवाईसी का कार्यकारी निर्देशक डा. श्रीनिवास बेठा र वन हर्ट का जिल्ला संयोजक उपेन्द्र कुमार सिंहले परियोजनाको उद्देश्यबारे जानकारी दिनुभयो।

परियोजनाले पालिका स्तरमा ब्लऋ देखि एल्ऋ सम्मको ऋबचभ ऋयलतष्लगक सम्बन्धी नर्सिङ स्टाफ अभिमुखीकरण, तथ्यांक प्रमाणीकरण, ःखष्मभलअभ-दबकभम उबिललष्लन बैठक, द्यष्चतजष्लन ऋभलतभच व्यवस्थापन र स्वास्थ्यकर्मी अभिमुखीकरणमा प्राविधिक सहयोग प्रदान गर्दै स्वास्थ्य सेवा गुणस्तर सुधार र स्थानीय योजना निर्माण क्षमता अभिवृद्धि गरेको छ।

बारा जिल्लामा १६ पालिका, १७९ स्वास्थ्य संस्था, ३३ द्यष्चतजष्लन ऋभलतभच, ९५ क्ष्व्ब प्रशिक्षित कर्मचारी र १४ च्इग्क्न प्रशिक्षित कर्मचारी कार्यरत छन्। परियोजनाले मातृ तथा नवजात स्वास्थ्य सेवामा सुधार ल्याउनेतर्फ ठोस कदम उठाएको र स्थानीय सरकारसँग सहकार्य गर्दै थप उपलब्धि हासिल गर्न तयार रहेको जनाएको छ।

जनहितमा जारी सन्देश

“बाल विवाह गैरकानुनी मात्र होइन, बालबालिकाको भविष्यमाथि प्रहार हो ।”

हामी सबैको कर्तव्य हो-
- बालबालिकालाई विद्यालय पठाउने ।
- उनीहरुको निर्णय लिन सक्ने उमेरसम्म कुर्ने ।
- बाल विवाहको विरोध गर्ने ।

“बाल विवाह होइन, शिक्षा र अवसर हाम्रो अधिकार”
“छोरी होस् वा छोरा-बाल विवाहबाट बचाऔं, भविष्य उज्यालो बनाऔं”

वीरगंज महानगरपालिका
द्वारा जनहितमा जारी सन्देश ।

जनहितमा जारी सन्देश

“बाल विवाह गैरकानुनी मात्र होइन, बालबालिकाको भविष्यमाथि प्रहार हो ।”

हामी सबैको कर्तव्य हो-
- बालबालिकालाई विद्यालय पठाउने ।
- उनीहरुको निर्णय लिन सक्ने उमेरसम्म कुर्ने ।
- बाल विवाहको विरोध गर्ने ।

“बाल विवाह होइन, शिक्षा र अवसर हाम्रो अधिकार”
“छोरी होस् वा छोरा-बाल विवाहबाट बचाऔं, भविष्य उज्यालो बनाऔं”

महागढीमाई नगरपालिका
द्वारा जनहितमा जारी सन्देश ।

गृहमन्त्री गुरुङद्वारा प्रहरीलाई स्वतन्त्र रूपमा काम गर्न निर्देशन

१६ चैत्र, काठमाडौं ।
सुधन गुरुङ ले प्रहरीलाई निर्धक्क भएर आफ्नो जिम्मेवारी निर्वाह गर्न निर्देशन दिएका छन्। उनले प्रहरीले आफ्नो कर्तव्य पालन गर्ने क्रममा कुनै पनि तहबाट हस्तक्षेप नहुने स्पष्ट पारे।

नेपाल प्रहरी प्रधान कार्यालयमा आयोजित कार्यक्रममा गृहमन्त्री गुरुङले समाजले प्रहरीप्रति हेर्ने दृष्टिकोण परिवर्तन गर्न आवश्यक रहेको बताए। उनले नागरिक र प्रहरीबीचको दूरी घटाउँदै शिष्ट बोली, व्यवहार र सेवामुखी दृष्टिकोणमार्फत नागरिकका समस्या समाधान गर्नुपर्नेमा जोड दिए।

उनले प्रहरीलाई उपलब्ध साधनस्रोतको अधिकतम प्रयोग गर्दै नागरिकलाई प्रभावकारी सेवा दिन आग्रह गरे। नागरिकसँगको सम्बन्धलाई सुदृढ बनाउनु नै प्रहरीको मुख्य दायित्व भएको उनको भनाइ थियो।

गृहमन्त्री गुरुङले प्रहरी कर्मचारीको वृत्ति विकास कार्यसम्पादन र वैज्ञानिक प्रणालीका आधारमा गरिने उल्लेख गर्दै साङ्गठनिक सुदृढीकरणमा सरकार प्रतिबद्ध रहेको बताए। साथै, समयअनुकूल प्रविधिमैत्री र साधनस्रोत सम्पन्न प्रहरी संगठन निर्माणमा जोड दिइने उनले स्पष्ट पारे। उनको भनाइले प्रहरी संगठनलाई थप व्यावसायिक, उत्तरदायी र नागरिकमैत्री बनाउने सरकारको लक्ष्य झल्काएको छ।

ओली पक्राउ प्रकरण :सर्वोच्चले सरकारसँग माग्यो लिखित जवाफ

काठमाडौं । १६ चैत,
केपी शर्मा ओली को पक्राउविरुद्ध दायर बन्दीप्रत्यक्षीकरण रिटमा सर्वोच्च अदालत ले सरकारसँग लिखित जवाफ माग गरेको छ।

ओलीको पक्राउ गैरकानुनी रहेको दाबी गर्दै दायर रिटमाथि सुनुवाइ गर्दै न्यायाधीश मेघराज पोखरेल को एकल इजलासले सरकार तथा सुरक्षा निकायलाई पक्राउको कारण पेश गर्न आदेश दिएको हो।

ओलीको हकमा उनकी पत्नी राधिका शाक्य ले बन्दीप्रत्यक्षीकरण रिट निवेदन दायर गरेकी थिइन्।

यसअघि पूर्वप्रधानमन्त्री ओली र पूर्वगृहमन्त्री रमेश लेखक लाई चैत १४ गते पक्राउ गरिएको थियो। भदौ २३ र २४ गते भएका घटनासम्बन्धी जाँचबुझ आयोगको प्रतिवेदनका आधारमा अनुसन्धानका लागि उनीहरूलाई नियन्त्रणमा लिइएको प्रहरीले जनाएको छ।

उक्त प्रकरणमा जिल्ला अदालत काठमाडौं ले आइतबार दुवै जनालाई पाँच दिन हिरासतमा राखेर अनुसन्धान गर्न अनुमति दिएको छ। सर्वोच्च अदालतको यो आदेशसँगै ओली पक्राउ प्रकरणले कानुनी तथा राजनीतिक दुवै कोणबाट थप चर्चा पाउने देखिएको छ।

राष्ट्रपतिद्वारा संघीय संसद्को अधिवेशन आह्वान

काठमाडौं । १६ चैत्र,
रामचन्द्र पौडेल ले संघीय संसद्को दुवै सदन–प्रतिनिधिसभा र राष्ट्रियसभाको अधिवेशन आह्वान गरेका छन्।

राष्ट्रपति पौडेलले चैत १९ गते दिउँसो २ बजे सिंहदरबारस्थित संघीय संसद् भवनमा अधिवेशन बस्ने गरी आह्वान गरेका हुन्। अधिवेशन नेपालको संविधान धारा ९३ को उपधारा (१) बमोजिम बोलाइएको हो, जसअनुसार राष्ट्रपतिले मन्त्रिपरिषद्को सिफारिसमा संसद्को अधिवेशन आह्वान गर्ने संवैधानिक व्यवस्था रहेको छ।

यसअघि सोमबार अपराह्न बसेको मन्त्रिपरिषद् बैठकले संसद् अधिवेशन बोलाउन राष्ट्रपतिसमक्ष सिफारिस गर्ने निर्णय गरेको थियो। सोही सिफारिसका आधारमा राष्ट्रपतिले अधिवेशन आह्वान गरेका हुन्।

आगामी अधिवेशनलाई राजनीतिक तथा विधायिक दृष्टिले महत्वपूर्ण मानिएको छ। सरकारका नीति तथा कार्यक्रम, विभिन्न विधेयकहरू प्रस्तुत गर्ने, बजेटसँग सम्बन्धित प्रारम्भिक छलफल अघि बढाउने तथा समसामयिक राजनीतिक विषयमा बहस हुने अपेक्षा गरिएको छ। साथै, पछिल्ला राजनीतिक घटनाक्रम र सरकारका निर्णयहरूबारे संसद्मा सशक्त बहस हुने सम्भावना पनि रहेको छ।

संघीय संसद्को अधिवेशन आह्वानसँगै विधायिकी गतिविधि औपचारिक रूपमा अघि बढ्नेछ भने सरकार र विपक्षबीचको संसदीय संवाद पनि पुनः सक्रिय हुने अपेक्षा गरिएको छ।

सर्वोच्च अदालतले पूर्वगृहमन्त्री रमेश लेखकको रिहाइको मागमा कारण देखाऊ आदेश जारी

काठमाडौं, चैत १६ ।
सर्वोच्च अदालतले पूर्वगृहमन्त्री च्कभकज ाभपजबप को बन्दी प्रत्यक्षीकरण रिटमा कारण देखाऊ आदेश जारी गरेको छ। पूर्वगृहमन्त्री लेखकलाई रिहा गर्न माग गर्दै दायर रिटमा आज भएको सुनुवाइपछि अदालतले तत्काल रिहा नगरी कारण देखाऊ आदेश दिने निर्णय गरेको हो।

यसअघि जिल्ला अदालत काठमाडौंले लेखकलाई अनुसन्धानका लागि पाँच दिन थुनामा राख्न अनुमति दिएको थियो। अनुसन्धानको यो अवधि भित्र प्रहरीले आवश्यक प्रमाण संकलन गर्ने र अन्य कानुनी प्रक्रिया अघि बढाउने सम्भावना रहेको अदालतले जनाएको छ।

लेखकविरुद्धको मुद्दा हाल सम्पत्ति शुद्धीकरणसम्बन्धी अनुसन्धान अन्तर्गत रहेको छ। रिट दायर गर्ने पक्षले उनले कानूनी ढंगले रिहा पाउनुपर्ने तर्क राखे पनि अदालतले अनुसन्धान प्रक्रियामा बाधा नपुऱ्याउने हेतुले तत्काल रिहा नगर्ने निर्णय गरेको विश्लेषकहरूले बताएका छन्।

सर्वोच्च अदालतको कारण देखाऊ आदेशले अनुसन्धान र कानुनी प्रक्रियालाई अझ पारदर्शी बनाउन र दुवै पक्षको पक्षपोषण सुनुवाइ सुनिश्चित गर्न आवश्यक कदमको रूपमा लिइएको छ। यो आदेश पछि, प्रहरीले अनुसन्धानका क्रममा संकलन गरिएका प्रमाण र रिटमा उठाइएका दाबीको विस्तृत जवाफ अदालतमा पेश गर्नुपर्नेछ।

विशेषज्ञहरूको अनुसार, अदालतको यस्तो निर्णयले राजनीतिक र कानुनी संवेदनशील मुद्दामा न्यायिक स्वतन्त्रता र प्रक्रिया सुरक्षित राख्ने महत्त्वपूर्ण संकेत दिएको छ।

सिरसिया नाकामा भारतीय दुधालु गाई तस्करीको जालो: पन्टोकादेखि रानीघाटसम्म सेटिङ

पर्सा, १६ चैत -
पर्साको सिरसिया नाका पछिल्लो समय भारतीय उन्नत जातका दुधालु गाई तस्करीको मुख्य ‘ट्रान्जिट’ बन्दै गएको छ। सुरक्षा निकाय र भन्सार कर्मचारीको प्रत्यक्ष मिलेमतोमा दैनिक लाखौं रुपैयाँको राजस्व छली भइरहेको स्थानीय स्रोतले जनाएका छन्।

उत्तर प्रदेशबाट ल्याइएका उन्नत नश्लका गाईहरूलाई सीमावर्ती भारतीय गाउँ पन्टोकामा जम्मा गरी, बिहान २ देखि ४ बजेको समयमा अवैध रूपमा सिरसिया नाकाबाट नेपाल भित्र्याइने गरिएको छ। यस अवैध धन्दाको मुख्य योजनाकार भारत रक्सौल पन्टोकाका विकास गुप्ता रहेका छन् र उनले विगत ५ वर्षदेखि यो कार्य निरन्तर सञ्चालन गर्दै आएको बताइएको छ।

तस्करीबाट ल्याइएका गाईहरू वीरगञ्जको रानीघाटस्थित गाई

बाँकी तेस्रो पृष्ठमा

रौतहटमा २० चोरीका मोटरसाइकलसहित अवैध सामग्री बरामद, प्रहरीको निगरानी प्रभावकारी

रौतहट, १६ चैत -
जिल्लामा प्रहरीले पछिल्लो समय कडा चेकजाँच र निगरानीको कार्यक्रम सुरु गरेसँगै चोरी र अवैध कारोबारमा संलग्न व्यक्तिहरूलाई नियन्त्रणमा लिन सफल भएको छ। यसैक्रममा रौतहटका विभिन्न स्थानबाट २० वटा चोरी भएका मोटरसाइकल र भन्सार छलीका सामान बरामद गरिएको प्रहरीले जनाएको छ।

जिल्ला प्रहरी कार्यालय रौतहटका प्रमुख एसपी सिताराम रिजालले जानकारी दिए अनुसार, प्रहरी टोलीले विभिन्न मिति र समयमा खटिएर कागजपत्रविहीन २० थान मोटरसाइकल नियन्त्रणमा लिएको हो। बरामद मोटरसाइकलको कुल अनुमानित मूल्य ११ लाख १० हजार रुपैयाँ रहेको प्रहरीले जनाएको छ। साथै, गौर नगरपालिका-५ क्षेत्रमा गरिएको चेकजाँचका क्रममा प्रहरीले खाद्यान्न तथा इलेक्ट्रोनिक सामान भन्सार छली गर्दै नेपाल भित्र्याइँदै गरेको अवस्थामा फेला पारेको छ।

बाँकी तेस्रो पृष्ठमा

जनहितमा जारी सन्देश
“बाल विवाह गैरकानुनी मात्र होइन, बालबालिकाको भविष्यमाथि प्रहार हो ।”
हामी सबैको कर्तव्य हो-
बालबालिकालाई विद्यालय पठाउने ।
उनीहरुको निर्णय लिन सक्ने उमेरसम्म कुर्ने ।
बाल विवाहको विरोध गर्ने ।
“बाल विवाह होइन, शिक्षा र अवसर हाम्रो अधिकार”
“छोरी होस् वा छोरा-बाल विवाहबाट बचाऔं, भविष्य उज्यालो बनाऔं”
विश्रामपुर गाउँपालिका
द्वारा जनहितमा जारी सन्देश ।

जनहितमा जारी सन्देश
“बाल विवाह गैरकानुनी मात्र होइन, बालबालिकाको भविष्यमाथि प्रहार हो ।”
हामी सबैको कर्तव्य हो-
बालबालिकालाई विद्यालय पठाउने ।
उनीहरुको निर्णय लिन सक्ने उमेरसम्म कुर्ने ।
बाल विवाहको विरोध गर्ने ।
“बाल विवाह होइन, शिक्षा र अवसर हाम्रो अधिकार”
“छोरी होस् वा छोरा-बाल विवाहबाट बचाऔं, भविष्य उज्यालो बनाऔं”
निजगढ नगरपालिका
द्वारा जनहितमा जारी सन्देश ।

जनहितमा जारी सन्देश
“बाल विवाह गैरकानुनी मात्र होइन, बालबालिकाको भविष्यमाथि प्रहार हो ।”
हामी सबैको कर्तव्य हो-
बालबालिकालाई विद्यालय पठाउने ।
उनीहरुको निर्णय लिन सक्ने उमेरसम्म कुर्ने ।
बाल विवाहको विरोध गर्ने ।
“बाल विवाह होइन, शिक्षा र अवसर हाम्रो अधिकार”
“छोरी होस् वा छोरा-बाल विवाहबाट बचाऔं, भविष्य उज्यालो बनाऔं”
फेटा गाउँपालिका
द्वारा जनहितमा जारी सन्देश ।

जनहितमा जारी सन्देश
“बाल विवाह गैरकानुनी मात्र होइन, बालबालिकाको भविष्यमाथि प्रहार हो ।”
हामी सबैको कर्तव्य हो-
बालबालिकालाई विद्यालय पठाउने ।
उनीहरुको निर्णय लिन सक्ने उमेरसम्म कुर्ने ।
बाल विवाहको विरोध गर्ने ।
“बाल विवाह होइन, शिक्षा र अवसर हाम्रो अधिकार”
“छोरी होस् वा छोरा-बाल विवाहबाट बचाऔं, भविष्य उज्यालो बनाऔं”
सुवर्ण गाउँपालिका
द्वारा जनहितमा जारी सन्देश ।